

Νίκος Αρμουτίδης

«Θέλω να δω ένα έργο μου στον Έβρο, στα σύνορα με τη Βουλγαρία και την Τουρκία»

Ο διάσημος ακαδημαϊκός γλύπτης στην Τσεχία, με καταγωγή από τα Αμπελάκια Έβρου, μιλάει στον «Βορέα»



Συνέντευξη στον Βασίλη Κάργα

Το πρώτο μνημείο αφιερωμένο στις χιλιάδες αλόγων που σκοτώθηκαν στο Αούστερλιτς, στη γνωστή μάχη του Ναπολέοντος με τις στρατιές της Ρωσίας και της Αυστροουγγαρίας, κοντά στο Μπρνο της Τσεχίας, φιλοτεχνήθηκε από Εβρίτη γλύπτη. Ο ομογενής καλλιτέχνης Νίκος Αρμουτίδης, με καταγωγή από τα Αμπελάκια Έβρου, διάσημος ακαδημαϊκός γλύπτης και ζωγράφος στην Τσεχία, δημιούργησε ένα μπρούντζινο άγαλμα αλόγου σε φυσικό μέγεθος, βάρους 300 κιλών, που αντιδρά έπειτα από χτύπημα σφαίρας, για να θυμίζει το θάνατο πέντε χιλιάδων αλόγων στη σφοδρή σύγκρουση του

ιππικού της Γαλλίας με εκείνο της Ρωσίας. «Προσπάθησα να κατασκευάσω ένα άλογο το οποίο ετοιμάζεται να καλπάσει αλλά ταυτόχρονα είναι φοβισμένο. Το άλογο το έφτιαξα χωρίς αναβάτη γιατί στη μάχη του Αούστερλιτς οι άνθρωποι σκότωναν τα άλογα και δεν έχουν θέση στο μνημείο», είπε ο γλύπτης Νίκος Αρμουτίδης που ζει και δημιουργεί στο Μπρνο, συμπρωτεύουσα της Τσεχίας. Με αφορμή αυτό το μνημείο συζητήσαμε με τον Νίκο Αρμουτίδη για τη γλυπτική, τα πανανθρώπινα μηνύματα που εκπέμπουν τα έργα του, τη λαχτάρα του να επισκεφθεί το χωριό του πατέρα του καθώς και για την επι-

θυμία του να προσφέρει στον Έβρο ένα έργο του για να τοποθετηθεί στο τριεθνές, στα σύνορα Ελλάδας, Βουλγαρίας, Τουρκίας.

Κύριε Αρμουτίδη, τι σημαίνει για σας η γλυπτική;

Για μένα η γλυπτική είναι τρόπος ζωής. Η τέχνη και ιδιαίτερα η γλυπτική αποτέλεσε το αντικείμενο του ενδιαφέροντός μου από σχετικά μικρή ηλικία και μπορώ να πω ότι δέχτηκα επιρροές από το συνδυασμό της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής και του ήρεμου και γεμάτου ιστορία μοραβικού τοπίου. Η Μοραβία, όπου γεννήθηκα και μεγάλωσα,





αποτελέσει επίσης χώρο δράσης των μεγάλων ιερομόναχων Κύριλλου και Μεθοδίου, οι οποίοι έφεραν τον χριστιανισμό στην Τσεχία, δίδαξαν τη γραφή και μετέδωσαν τον βυζαντινό πολιτισμό. Για δεκαετίες λοιπόν είχα όνειρο να απεικονίσω τη βυζαντινή Ορθοδοξία και το κατάφερα το 1997 με τις αιογραφίες που ζωγράφισα στον ορθόδοξο ναό του Μίκουλοφ, στα σύνορα Μοραβίας - Αυστρίας. Επίσης η πόλη όπου γεννήθηκα, το Μπρνο, σήμερα δεύτερη μεγαλύτερη στην Τσεχία και στα χρόνια της Αυστροουγγαρίας η πλησιέστερη πόλη στη Βιέννη, είναι φημισμένη για το κάστρο του Βέβερζι, το οποίο το 19ο αι. ανήκε στην οικογένεια Σίνα - Υψηλάντη. Στο Μπρνο φυλακίστηκε ο Υψηλάντης που απέδρασε από την Πύλη του Σουλτάνου, υπάρχει μάλιστα ακόμη η Οδός Υψηλάντη στο κέντρο της πόλης. Όλα αυτά επηρέασαν την καριέρα μου και δεν ξεχνώ τις ελληνικές ρίζες μου, παρά τις δυσκολίες που υπήρχαν παλαιότερα στην επικοινωνία με την Ελλάδα.

Τι είναι ένα γλυπτό;

Το γλυπτό παριστά, για μένα, τον ευρωπαϊκό και παγκόσμιο πολιτισμό. Μέσω των γλυπτών που δημιουργώ αισθάνομαι τον κόσμο πιο ανθρώπινο και τον άνθρωπο πιο παγκόσμιο, έτοιμο να δεχτεί και να αφομοιώσει κάθε θετικό και εποικοδομητικό, τις παναθρώπινες αξίες, ανεξάρτητα από τη θρησκεία που πιστεύει, την εθνικότητα στην οποία ανήκει,

τη γλώσσα που μιλά. Δεν είναι τυχαίο ότι η Ευρώπη είναι δημιούργημα της αρχαίας Ελλάδας, έστω και μυθολογικά, και ότι στην Ελλάδα πρώτη φορά στην παγκόσμια Ιστορία δόθηκε η πρόταση σημασία και ο σεβασμός στο άτομο και τη μοναδικότητά του. Μέσω των γλυπτών μου προσπαθώ να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στη ζωή, τον πολιτισμό, την ομορφιά.

Ποια είναι τα βασικά γλυπτικά υλικά που χρησιμοποιείτε και ποιο από αυτά σας εκφράζει περισσότερο;

Εκείνο που χρησιμοποιώ σταθερά στα έργα μου είναι το γλυπτικό χώμα. Στα αγάλματα χρησιμοποιώ τον μπρούτζο. Δουλεύω και με άλλα υλικά, ανάλογα με το αποτέλεσμα που θέλω να έχω.

Ποια θέματα αγγίζουν τα έργα σας; Ποια είναι τα αγαπημένα σας;

Ασχολούμαι κυρίως με την ανθρωπιστική γλυπτική, που έχει τις βάσεις της στην Ελλάδα και κινείται από την πραγματικότητα μέχρι την αφαίρεση. Με ενδιαφέρουν ιδιαίτερα οι γέφυρες που ενώνουν τους δύο λαούς, ελληνικό και τσεχικό. Επίσης, εκτός από αυτά που προείπα, θα ήθελα να αναφερθώ και στην καλή φιλοξενία των Τσέχων προς τους Έλληνες που ζουν εδώ. Άλλωστε πολλές χιλιάδες Τσέχοι συμπατριώτες μου από το Μπρνο αλλά και από όλη τη χώρα επισκέπτονται

κάθε χρόνο την Ελλάδα και οι περισσότεροι από τα δέκα εκατομμύρια του πληθυσμού της Τσεχίας την γνωρίζουν καλά, γνωρίζουν την ιστορία της και τον πολιτισμό της. Αυτό κάνει τη δουλειά μου ευπρόσδεκτη από την τσεχική κοινωνία.

Τα έργα σας ποια μηνύματα εκπέμπουν;

Κατά καιρούς εκπέμπουν διάφορα μηνύματα. Το τελευταίο έργο μου, το άλογο στη μάχη του Αούστερλιτς εκπέμπει την ταλαιπωρία που ζουν σε μια φοβερή μάχη. Οι Τσέχοι αγαπούν τα ζώα και σχεδόν κάθε οικογένεια έχει σκύλο ή άλλο κατοικίδιο. Ο ανθρωπισμός γίνεται πιο ορατός όταν εκφράζεται και μέσω της προστασίας των ζώων. Έτσι λοιπόν, πέρα από τις τιμές που αποδόθηκαν στους στρατιώτες της μάχης του Αουστερλιτς, κοντά στο Μπρνο, θεώρησα σωστό _ και οι φίλοι μου συμφώνησαν όπως και τα αρμόδια πολιτιστικά σωματεία _ να τονιστεί το ανθρωπιστικό κομμάτι της Ιστορίας και μέσω του σεβασμού προς τα πιστά στον άνθρωπο άλογα.

Τι θέλετε να εκφράσετε με τα έργα σας;

Εκφράζω τις σκέψεις μου, τις ιδέες μου και τα «πιστεύω» μου.

Τι σας εμπνέει;

Εκτός από τον άνθρωπο και την Ιστορία, με εμπνέει η πλούσια φύση και το καλαίσθητο τοπίο της Μοραβίας, με τους τεράστιους

αμπελώνες και άλλα σπαρτά. Με εμπνέει όμως και το λιτό, αρχαιοπρεπές τοπίο της Ελλάδας, όπου ανάμεσα από τα ασπρισμένα από τον καυτό ήλιο βράχια αναμένεις να ξεπεταχτεί ο αρχαίος Σπαρτιάτης πολεμιστής ή κάποιος φιλόσοφος της Αθήνας.

Φιλοτεχνείτε και προτομές;

Ναι, ασχολήθηκα και με προτομές. Φιλοτέχνησα δύο προτομές του Νίκου Καζαντζάκη, η μία βρίσκεται στο Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη στην Κρήτη και η άλλη στο μνημείο Καζαντζάκη στο Μπόζινταρ, στα σύνορα Τσεχίας - Γερμανίας, όπου έμεινε ο κρητικός συγγραφέας για δύο χρόνια.

Πως νιώθετε ως καλλιτέχνης της διασποράς;

Παρότι γεννήθηκα στην Τσεχία, η καρδιά μου είναι και στην Ελλάδα. Αυτό εκφράζεται και στα έργα που έχω δημιουργήσει κατά καιρούς και έχουν σχέση με την πατρίδα των προγόνων μου.

Η τέχνη έχει όρια;

Η γλυπτική και γενικώς οι τέχνες δεν θα έπρεπε να έχουν σύνορα.

Κατάγεστε από τον Έβρο. Έχετε συγγενείς εκεί; Τον έχετε επισκεφθεί;

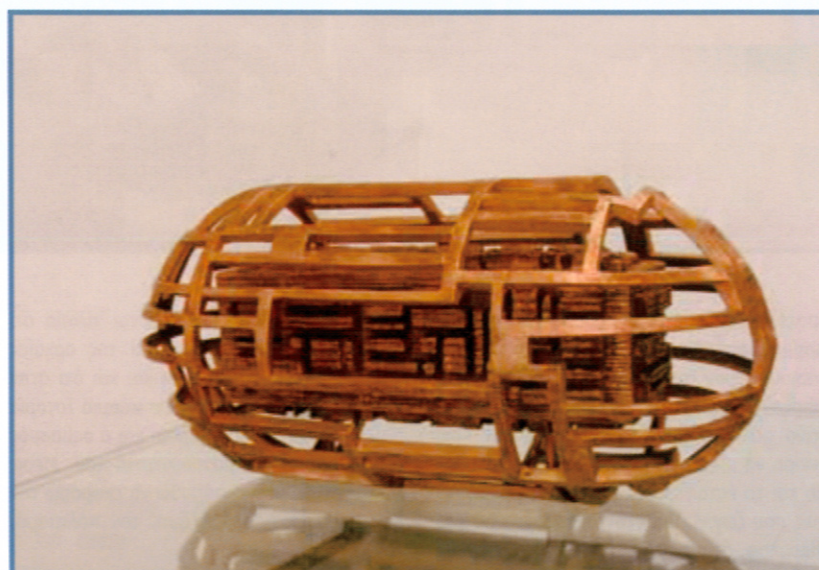
Ο πατέρας μου γεννήθηκε στα Αμπελάκια από όπου έφυγε το 1949 για την Τσεχία. Συγγενείς μάλλον έχω, αν και από ό,τι έχω μάθει κάποιοι έφυγαν για την Αθήνα. Περισσότερα δυστυχώς δεν γνωρίζω. Τον Έβρο δεν τον έχω επισκεφθεί ποτέ, αλλά θα ήθελα πολύ να το κάνω. Σκέπτομαι να πάρω το αυτοκίνητο και να έρθω στον τόπο καταγωγής μου, να επισκεφθώ τα Αμπελάκια, να γνωρίσω τον τόπο του πατέρα μου.

Θα θέλατε να φιλοτεχνήσετε ένα έργο για τον Έβρο;

Θέλω να προσφέρω ένα έργο μου για να τοποθετηθεί στον Έβρο, στο χωριό μου τα Αμπελάκια και ένα στα σύνορα Ελλάδας, Βουλγαρίας, Τουρκίας. Πρώτα όμως θα ήθελα να γνωρίσω την περιοχή και τους ανθρώπους της.

Ευχαριστώ τον διευθυντή του Γραφείου Τύπου και Επικοινωνίας της ελληνικής πρεσβείας Πράγας, Γιώργο Χατζιωάννου, και τον γεωλόγο Αριστείδη Φραντς που είναι στέλεχος του Ελληνοτσεχικού Εμπορικού Επιμελητηρίου για την πολύτιμη βοήθειά τους στην πραγματοποίηση της συνέντευξης.

Ακαδημαϊκός γλύπτης και ζωγράφος. Γεννήθηκε το 1953 στο Μπρνο, όπου ζει και δημιουργεί. Κατάγεται από τα Αμπελάκια Έβρου.



Νίκος Αρμουτίδης

Κείμενο που γράφθηκε το 2006 από τον Jifi Valoch

Ο Νίκος Αρμουτίδης, γλύπτης και μοναδικός ζωγράφος πρόσφατα είχε ήδη κερδίσει καλή φήμη στην προηγούμενη δημιουργική του περίοδο κατά την οποία τα θέματά του ήταν κάπως ημι-αλληγορικά σχήματα τα οποία είχαν να κάνουν, μέσω της δημιουργικής γλώσσας, με τις σχέσεις ανάμεσα στην αναπαράσταση και τις αγνές οπτικές φόρμες τους. Μετά από κάποιο καιρό, η περίοδος της δημιουργίας- η παρουσίαση και η εκτίμηση τόσο των γλυπτών όσο και των πινάκων άρχισε από την θεωρητική τέχνης της Ολομους, Υνοππα Βοχασονα, η οποία δυστυχώς απεβίωσε πολύ γρήγορα και τουλάχιστον τώρα μου δίνεται η ευκαιρία να την αναφέρω- θεωρήθηκε ως προγραμματισμένα θέματα των σχέσεων ανάμεσα στις προσκλήσεις των μορφών και των έργων με αυτόνομες υφές στην επιφάνειά τους. Οι υφές αυτές, αποτελούν μέρος των αγαλμάτων του καλλιτέχνη ακόμα και σήμερα, και μπορεί προφανώς να θεωρηθεί ως ένα είδος αναζωογόνησης κάποιων χαρακτηριστικών αφηρημένων υλικών του τέλους της δεκαετίας του '60, φυσικά με έλλειψη της πλήρους κλίμακας πιθανών σημαντικών

αναφορών και έτσι λειτουργεί απλώς ως αισθητική ποιότητα, κάτι που επιτρέπει σε κάποια από τα έργα του καλλιτέχνη να το ασκήσουν λεπτομερώς, ενώ σταδιακά υπόκεινται όλο και περισσότερο σε μια συνθετική προσπάθεια στην εφαρμογή της γεωμετρικής γλώσσας.

Η γεωμετρική γλώσσα- μια αναζήτηση για την ανεξαρτησία της, ελεύθερη από κάθε ουσιαστική, κυρίαρχη, μεταφορική υποδήλωση στα αγάλματα, παρουσιάζεται στα πιο ουσιαστικά χαρακτηριστικά των έργων του καλλιτέχνη κατά την τελευταία δεκαετία. Εντούτοις, στην προσπάθεια να χαρακτηρίσουμε την γεωμετρική γλώσσα στην περίπτωση του Νίκου Αρμουτίδη και των έργων του, πρέπει να τονίσουμε ότι ενάντια στην αρκετή μείωση στις μορφές η οποία παρατηρείται στην διάρκεια του χρόνου, ο τομέας του ή ένα ουσιαστικό θέμα δεν είναι γνήσια κατασκευαστικότητα με την λογικά ελεγχόμενη και απρόσωπη σύνθεση. Αν και πρόσφατα ο καλλιτέχνης έχει προχωρήσει και χρησιμοποιεί υλικά για τα αγάλματα, για παράδειγμα, με το να επεξεργάζεται απρόσωπα τις επιφάνειες, συγκεκριμένο επίπεδο προσωπικής ελευθερίας παραμένει παρόν στην σύνθεση

του χώρου και τα στοιχεία τα οποία συνθέτουν το χώρο. Επίσης, θα πρέπει να τονίσουμε ότι αυτά, αν και είναι ουσιαστικά έργα, είναι μόνο μία από τις πλευρές που προσφέρουν σε μεγαλύτερη κλίμακα των αναλύσεων ή των υπαρχόντων προσεγγίσεων. Οι υλοποιήσεις εδώ παρουσιάζουν μια συμπληρωματική λύση έτσι όπως υλοποιήθηκαν μέσω των λεπτομερειών των υφών, και αν και υπόκεινται σε αλλαγές, παραμένουν ένα από τα αδιαχώριστα μέρη των δημιουργικών προσπαθειών του καλλιτέχνη. Ένα ακόμα ζήτημα είναι εξίσου σημαντικό: τα σημερινά έργα του Αρμουτίδη αναπαριστώνται εξίσου και από τα αγάλματα και από τους πίνακες που δημιουργεί. Οι πινελιές σε αυτούς τους πίνακες είναι βασικά εφαρμογή γραμμών χρώματος και οι ανάλογες επιφάνειες όπως προκύπτουν, αν και η σταδιακή τάση του καλλιτέχνη για την αυξανόμενη μείωση και απελευθέρωση όσο και σε συντακτικό και επίπεδο μπορούν να γίνουν εύκολα αντιληπτές σε όλες τις ακραίες λύσεις, ίσως μπορούν να θεωρηθούν ως τα πιο σημαντικά σημεία. Γραμμές, περιορισμοί, πέτρες για σύνορα, όμως η περίληψη της μοναδικότητας του είδους της δημιουργί-



ας του καλλιτέχνη περιλαμβάνει, επίσης, μορφολογικά και συντακτικά πάρα πολλές λύσεις, όπως αντιλαμβανόμαστε σε αυτό το υπόβαθρο. Έτσι, πρέπει να τονίσουμε ότι όλη η κλίμακα λύσεων θα εμφανιστούν στο χρόνο πάντα με μια νέα πορεία όπως και οποιαδήποτε στασιμότητα, περιορισμό σε κάτι το οποίο έχει ήδη ανακαλυφθεί δεν είναι αποδεκτό από τον Νίκο Αρμουτίδη. Καταλαβαίνουμε ότι είναι ένα σημαντικό πρόβλημα για πολλούς καλλιτέχνες, ειδικότερα αφού έχουν κερδίσει την αποδοχή. Η πρόοδος του Αρμουτίδη δεν είναι ταχεία, δουλεύει μόνο μεθοδικά και συστηματικά. Αυτός ο τρόπος εργασίας είναι φυσικός και αβίαστος, αλλά πολλοί άλλοι δεν μπορούν να τον πετύχουν και είναι από τα πιο χαρακτηριστικά στοιχεία του καλλιτέχνη αυτού. Ο Joseph Chloupek παρουσίασε πρόσφατα τον Νίκο Αρμουτίδη ως τακτικό καλλιτέχνη στην Γκαλερί Αρς στο Μπρνο και έτσι άλλοι ειδικοί είχαν την ευκαιρία να ακολουθήσουν τις αλλαγές και τα μονοπάτια της δουλειάς του. Η πιο πρόσφατη συλλογή πινάκων και αγαλμάτων παρουσιάστηκε τον Ιούνιο του 2006 και μας επέτρεψε να δούμε τις αλλαγές στα έργα του καλλιτέχνη τα τελευταία 5 χρόνια. Κάθε έργο ζωγραφικής ή γλυπτικής, χαρακτηριζόταν από κάτι διαφορετικό από τα άλλα, αλλά παράλληλα είχε κοινά στοιχεία με αυτά και κοινές πλευρές. Έτσι, μπορέσαμε να αντιληφθούμε καλά το καθένα από αυτά με τα μοναδικά ξεχωριστά χαρακτηριστικά του και να δούμε λεπτομερώς το πιο ουσιαστικό για εμάς. Πιστεύω πως ένα σημαντικό ρόλο έπαιξε η εγκατάσταση δύο μεγάλων αγαλμάτων, το ένα είναι ξεχωριστό και έχει απλή μορφή, το άλλο όμως έχει ανοικτή δομή ενοποιημένων γραμμών, οριζόμενο από την περίμετρο. Η κλειστή ξεχωριστή μορφή που αναφέραμε προφανώς ήταν η πιο μικρή και ελεύθερη στην έκθεση. Δεν είναι μία σφαίρα, ο άξονας είναι επιμηκυμένος, με αποτέλεσμα να είναι ένα ελλειπτικό σχήμα, και να τονίζεται η απελευθέρωση της μονάδας από μία επί τούτου αισθητική λειτουργική, απαλή, λαμπερή, απρόσωπη επιφάνεια. Το πιο συνειδητοποιημένο σχήμα θυμίζει στο μήνυμά του μια γλύπτρια, με λίγα έργα, αλλά σημαντικά ανάμεσά στους Τσέχους μοντερνιστές γλύπτες. Σίγουρα, εννών την αξιομνημόνευτη (Fruit) Stone από την Hana Eichlerlova ή μια μετα-μινιμαλιστική αναφορά σε αυτό. Αυτό είναι, φυσικά, ένας

μόνος πόλος, που ορίζει ο Αρμουτίδης. Η ανάλογη ολοκλήρωση σχετίζεται με πολλά έργα του καλλιτέχνη πρόσφατα, που χαρακτηρίζονται από κυκλικό σχήμα μέσα στο οποίο εμφανίζονται πολλές σχέσεις σε υλοποιημένη γραμμή διαστήματος και διάφορα πρίσματα και βάθη. Παλιά, ήταν σχεδόν ρομαντικά σχήματα με καλή εφαρμογή ενός χρώματος αλλά με πολλές υφές, που σταδιακά σχημάτιζαν εσοχές και γεωμετρικά σχήματα. Τώρα η μονοχρωμία του γύψου έχει αντικατασταθεί από μια πολύ λιγότερο τεχνητή μονοχρωμία ακρυλικού καλουπιού, που ορίζεται από το χρώμα. Αντίθετα με την πιο υπέροχη ασπμείνια λάμψη ενός ελλειπτικού αγάλματος σχεδόν βίαια υλικά χαρακτηριστικά του γύψου εμφανίζονται, με μόνο τα ίχνη των συνδέσμων και τις χειροποίητες λεπτομέρειες που φαίνονται στην υφή. Σε κάποιες άλλες δημιουργίες, παρόμοια φαίνονται φυσικά χρώματα του συνθετικού υλικού («Πολυέστερ») τα οποία προτιμά ο καλλιτέχνης, διότι επιτρέπουν να δημιουργηθούν μεγάλες μορφές, είτε ανάγλυφα είτε αγάλματα. Μικρές λεπτομέρειες υφών παρουσιάζουν εντελώς άμεσους δεσμούς με το συνεχές ενδιαφέρον του δημιουργού για την υλική άρθρωση μίας συγκεκριμένης γεωμετρικής μορφής. Η λογική του μονοπατιού αυτού τονίστηκε στην έκθεση μέσω ενός μικρότερου μονοχρωματικού μπλε αγάλματος, το οποίο ξεχωρίζει λόγω της παρουσίας τοίχων με υφές ως μια ελαφρά έκφραση του αυθεντικού υλικού των πρισμάτων από γραμμές, οι οποίες βρίσκονται γεωμετρικά σε όλη την επιφάνειά του, ενώ παρουσιάζουν ένα νέο, και φυσικά πιο απελευθερωμένο σχήμα, τόσο στη σύνθεση και στη μορφή του χώρου, το οποίο ήδη έχει φανεί στα πρώιμα έργα του Αρμουτίδη. Το σύνολο των κυρίως οριζοντίων πρισμάτων σχηματίζεται από την σταδιακή πρόσθεση ξύλινων πρισμάτων του ίδιου μέρους, και μπορεί κανείς να το δει ως αντίθεση, συμπληρωματική λύση. Εδώ η επιλεγμένη μορφή του στοιχείου, βασικά κομμένη από το ίδιο ξύλο, απαιτεί σεβασμό για τα χαρακτηριστικά των απρόσωπων, λείων επιφανειών των αρχικών ορθογώνιων στοιχείων. Φυσικά, η σύνθεση χρησιμοποιείται σε τοπικά προβλήματα που είναι τα πιο σημαντικά θέματα στη δημιουργία του αγάλματος. Το παρόν υλικό και το υλικό που δεν υπάρχει

αποτελούν το κυρίως θέμα ή μάλλον την αίσθηση της επικοινωνίας. Η εναλλαγή οριζοντίων πρισμάτων και τρυπών προκαλεί τη σταδιακή αύξηση μιας επαναλαμβανόμενης δομής, η απουσία του ίδιου του υλικού προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά της σύνθεσης του συνόλου το οποίο αυξάνεται, ενώ κάποιες φορές το κυρίαρχο μήνυμα αποτελεί το σχηματισμό των τρυπών. Σχετικά με τη δημιουργική φύση του καλλιτέχνη, είναι η σφαίρα του ατομικισμού και το μήκος των κενών το οποίο ποικίλλει, προσφέροντας στον καλλιτέχνη μέχρι ένα σημείο τη δυνατότητα να αποφασίσει, πάντα λίγο διαφορετικά, χωρίς να προκύπτει από κάποιο μαθηματικό κανόνα. Μπορούμε, όμως να αντιληφθούμε αυτές τις δομές οι οποίες ποικίλλουν από θετικές σε αρνητικές ως μία νέα, πρόσφατη υιοθέτηση των δομών που παραμένουν παρούσες στην αυθεντική μορφή των υλικών αλλά και σε κάποια έργα χρησιμοποιώντας και άλλα υλικά. Ίσως δεν σφάλλω αν προβλέψω, ότι με κάποιο τρόπο θα συνοδεύσουν και τα μελλοντικά έργα του καλλιτέχνη. Για την ώρα, η αντικατάστασή τους ως μια απόλυτη γεωμετρία ξύλινων πρισμάτων και τα σχετικά μαύρα μονόχρωμα κομμάτια αποτελούν το σημείο εκκίνησης για όλες τις λύσεις του βασικού θέματος γλυπτικής σχετικά με τη σχέση ανάμεσα στο παρόν και στο απόν. Μπορούμε να βρούμε τους δεσμούς του νέου ζητήματος στην εμπειρία των υφών, οι οποίες δημιουργούνται στην περιοριστική βασική γεωμετρική μορφή, συχνά έναν κύκλο, ως την πραγματοποίηση, στην οποία η σχέση της ιδέας ανάμεσα σε μια απαλή μορφή και μια δομή, γεωμετρικά εκφρασμένη, υλοποιείται σε έναν κύβο με όλες τις πλευρές απρόσωπα απαλές, αλλά αντί για την πάνω πλευρά μπορούμε να δούμε ένα πολύπλοκο εκφρασμένο σύνολο μέσα στο οποίο μπορούμε να δούμε πολλές ακόμα γεωμετρικές συνθέσεις. Ως πολλαπλασιασμένο θέμα του κενού, απόντος χώρου θα ανακαλύψουμε ένα έργο, το οποίο από απόσταση μοιάζει με ένα μαύρο, προφανώς ξύλινο πλαίσιο. Αφού κοιτάξουμε προσεκτικά μπορούμε να δούμε μια μινιμαλιστική κενή τετράγωνη μορφή, αν και όλοι οι εσωτερικοί τοίχοι είναι ουσιαστικά διάφορα γεωμετρικά σχήματα στο χώρο. Έτσι, η πληρότητα και η σχετική κενότητα ενός μεγάλου σχήματος καθορίζονται από τα μέσα του

νέου γεωμετρικού σχολίου, κάτι το οποίο μας φέρνει νέες επικοινωνιακές ιδιότητες. Αποτελεί μια αναφορά στην μινιμαλιστική τέχνη και στην επανεκτίμησή του, χάρη στη νέα και μεγάλη λακωνική μορφή και την εκπληκτική ολοκλήρωσή του από τέτοιες γεωμετρικές συνθέσεις, όπως προσφέρει ο Νίκος Αρμουτίδης στη γλυπτική.

Σχετικά με την έκθεση και τα έργα του καλλιτέχνη, οι πίνακες και τα γλυπτά αλληλοσυμπληρώνονται. Τα γλυπτά επικεντρώνονται στη φύση του διαστήματος και στην ενημέρωσή του μέσω της λακωνικής γλώσσας της γεωμετρίας, ενώ οι πίνακες επικεντρώνονται στη φύση της επιφάνειας ως το πιο αναγκαίο θέμα που εξετάζεται από την τέχνη. «Χρώμα, γραμμή, σχήμα» -αυτό ήταν το όνομα της καινοτόμου έκθεσης των Τσέχων αφηρημένων πινάκων στη δεκαετία του '30 κατά τον περασμένο αιώνα. Ουσιαστικά, αυτά είναι τα φαινόμενα, τα οποία προκαλούν το ενδιαφέρον του καλλιτέχνη που προσανατολίζεται στη γεωμετρία και την αφηρημένη τέχνη αλλά φυσικά υπό τις νέες συνθήκες προκύπτουν νέα ζητήματα και ανάλογες λύσεις. Αυτό ισχύει και για τους πίνακες, δηλαδή το γεγονός πως ο Αρμουτίδης δεν είναι αυστηρά κατασκευαστικός- το συχνό βασικό σημείο εκκίνησης είναι η σύνθεση γραμμών, οι οποίες ενώνονται με ένα μόνο χρώμα. Όταν κανείς σκέφτεται ποια έργα του καλλιτέχνη παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ένα ορόσημο για τη μελέτη του, μπορούμε να θυμηθούμε έναν πίνακα, από ένα πάνω-κάτω κανονικό

δίκτυο κόκκινων οριζοντίων και καθέτων γραμμών, ο οποίος καλύπτει κανονικά όλη την επιφάνεια ως μία αυστηρή απόδειξη της πιο συγκεντρωμένης προσπάθειας να αξιολογήσει ιδιότητες όπως επανάληψη, κανονικότητα, περιορισμός σε δομές οριζοντίων και καθέτων γραμμών, αγνότητα τάξης, ίδια διαστήματα, σχηματισμός του κανονικού δικτύου. Οι μοναδικές πινελιές δίδονται από τον ίδιο τον πίνακα. Για μερικούς, αυτό θα μπορούσε να είναι ένα όμορφο θέμα για χρόνια, με την επιλογή να αλλάξει σταδιακά και να ποικίλλουν τα χρώματα, το μέγεθος των σχεδίων, και το πλάτος των γραμμών... Μα φυσικά, αυτό θα μπορούσε να ισχύει για κάποιον άλλο και όχι για τον Αρμουτίδη, για τον οποίο είναι μόνο μια επιβεβαίωση της επιλογής του να φτάσει ως αυτό το σημείο είναι απλώς μέρος του προγράμματος ή ενός ζητήματος στο οποίο εμπλέκεται. Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνεται την τέχνη είναι διαφορετικός- για αυτόν αυτή η λύση αποτελεί το ορόσημο, και του επιτρέπει να χρησιμοποιήσει πολλές ποικιλίες, προσφέροντας την αυστηρότητα και την ακρίβεια της σύνθεσης σε έναν αριθμό πιθανών και υποκειμενικά εξατομικευμένων ποικιλιών. Τα γραμμικά σκηνικά οριζοντίων γραμμών είναι σχεδόν πάντα η βάση του, αλλά ο διαχωρισμός τους είναι πιο ατομικός- παρόμοιος με κενά που τοποθετούνται σε υλοποιημένα μαύρα ξύλινα γλυπτά- που δημιουργούν διάφορα κάθετα στοιχεία, στα οποία κάθε σχήμα υλοποιείται σε ένα επιλεγμένο χρώμα, αλλά εμφανίζονται και

γραμμές ενός χρώματος χωρίς όμως να εμπλέκονται στη βασική οριζόντια-κάθετη κατεύθυνση της όλης σύνθεσης, ακόμα και αν το διαφορετικό χρώμα προκαλεί μια κάποια ένταση. Μερικές συνθέσεις είναι απλά γραμμικές, αλλά σε πολλές άλλες εφαρμόζεται η σχέση ανάμεσα στα πιο βασικά στοιχεία τέχνης- τις γραμμές και τις επιφάνειες. Φυσικά, οι επιφάνειες δεν είναι τυχαίες, καθορίζονται και εξελίσσονται από τη σύνταξη οριζοντίων και καθέτων γραμμών, κάτι το οποίο προκαλεί ένα φαινόμενο στο σύνολο, στενά συνδεδεμένο με την ιδέα της εικόνας. Από την άλλη, μπορούμε να δούμε ένα άλλο σύνορο το οποίο θα πρέπει να αναλυθεί στους πίνακες, στους οποίους κυριαρχούν οριζόντιες παραλληλόγραμμες ή σχεδόν τετράγωνες επιφάνειες- οι περισσότερες προκύπτουν από πολλές ποικίλες γραμμές και επιφάνειες ως βασικό φαινόμενο που καθορίζει έναν πίνακα. Η υποκειμενική στιγμή που τονίζεται με αυτόν τον καλλιτέχνη είναι η ποικιλία επιλογών σε επαναλαμβανόμενες ομάδες οριζοντίων στοιχείων, οι διάφορες παραλλαγές των κάθετων διαστημάτων, αλλά και σε καθορισμό επιφανειών και όψεων, συχνά παραλληλόγραμμες και συχνά τετράγωνες. Οπότε το σημείο εκκίνησης είναι η τάξη στη σύνθεση, αλλά η όλη σύνθεση πάντα συνδέεται με ατομικές λύσεις προαισθήματος, κάτι που κάνει τις εικόνες του Νίκου Αρμουτίδη εξίσου ιδιαίτερες με τα γλυπτά του. Έτσι, σίγουρα τα έργα του σταδιακά εξελίσσονται.

